

АҲАМИЯТИ ГУСТАРИШИ МИНБАЪДАИ ҲАМКОРИИ БИСЁРЧОНИБА БО ҚАЗОҚИСТОН ТАЪКИД ГАРДИД

Президенти Ҷумҳурии Ўзбекистон Шавкат Мирзиёев вазири қорҳои хориҷии Ҷумҳурии Қазоқистон Ермек Кошербаевро, ки бо сафари расмӣ ба кишвари омадааст, ба ҳузур пазируфт.

Дар оғози суҳбат меҳмони олимқом ба роҳбари давлати мо саломи самимӣ ва орзуҳои неки Президенти Ҷумҳурии Қазоқистон Қосим-Чомарт Тоқаевро расонд.

Масъалаҳои муҳими таҳкими минбаъдаи муносибатҳои дӯсти наздик, шарикӣ стратегӣ ва ҳампаймонӣ байни Ўзбекистон ва Қазоқистон баррасӣ шуданд.

Муносибатҳои фаъоли ҳамкорӣ, ки дар сатҳи парламент, ҳукумат, минтақа ва доираҳои соҳибкорӣ амалӣ мешаванд, бо мамнуниятӣ зиёд қайд гардид.

Таъкид шуд, ки Комиссияи муштараки байниҳукумати фаъолияти босамар доранд. Ҳаҷми мубодилаи мол муттасил меафзояд, рабобити кооператсионӣ дар соҳаҳои санҷиш, энергетика, нақлиёт, экология ва истифодаи об пайваستا густириш меёбад.

Зимни мулоқот ба масъалаҳои суръат бахшидани лоиҳаҳои иқтисодӣ, роҳандозии ҳамкорӣ дар соҳаи металлургияи нодир, боз ҳам зиёд кардани ташири сайёҳон, инчунин тавсеаи барномаҳои мубодилаи башардӯстона, аз ҷумла дар соҳаҳои кайҳон ва иқтисоди креативӣ диққати махсус дода шуд.

Омодасозии ҳамчонибаи рўномаи чорабиниҳои минбаъдаи дучониба ва бисёрҷонибаи муҳим арзёбӣ гардид. Аз рӯйи масъалаҳои сиёсати байналмилалӣ ва минтақавӣ низ мубодилаи афкор сурат гирифт.

Ў.А.

Сурати Хидмати матбуоти Президенти Ҷумҳурии Ўзбекистон.

НАТИҶАБАХШИИ ИСЛОҲОТ ВА ВАЗИФАҲОИ АФЗАЛИЯТНОК ДАР ВИЛОЯТИ НАМАНҒОН БАҲАМРАЗИ ШУДАНД

Президент Шавкат Мирзиёев 31 март бахшида ба самаранокии ислоҳот ва вазифаҳои минбаъдаи афзалиятнок дар вилояти Намангон ҷамъомад баргузор кард.

Дар ҷамъомад таъкид шуд, ки соҳаҳои охир дар соҳаҳои санҷиш, хидматрасонӣ ва фаъолияти соҳибкорӣ Намангон рушди назаррас мушоҳида гардид. Вилоят дар бисёр самтҳо ба номи минтақаҳои дигар ба намуна таҳлил ёфтааст. Бахусус, дар ҳафт сол беш аз 40 ҳазор корхонаи нав ба фаъолият шурӯъ намуд ва ҳаҷми истеҳсолот 6 баробар афзуд, ба 40 триллион сўм расидааст.

Зикр гардид, ки тибқи натиҷаҳои соли 2025 маҷмуи маҳсулоти умумии минтақавии вилоят 85,4 триллион сўмро ташкил дода, суръати рушд ба 8,2 фоиз расидааст. Ҳаҷми маҳсулоти санҷиш 40,1 триллион сўм ва ҳаҷми хидматрасонӣ 56,3 триллион сўмро ташкил кардааст. Ба вилоят 3,3 миллиард доллар сармояи хориҷӣ ҷалб шуда, ҳаҷми содирот ба 916 миллион доллар баробар шудааст.

Роҳбари давлат таъкид кард, ки дар шароити ноустувории бозори ҷаҳонӣ нигоҳ доштани суръати рушди иқтисодӣ дар Намангон ва ба кор андохтани «нуқтаҳои нави рушд» аҳамияти бузург дорад. Бинобар ин, дар назди роҳбарияти вилоят вазифа гузошта шуд, ки дар соли 2026 рушди иқтисодиёти вилоят ба 9,2 фоиз, санҷиш ба 9,2 фоиз, хидматрасонӣ ба 16,3 фоиз ва кишоварзӣ ба 8,8 фоиз таъмин, инчунин содироти сайёҳӣ ба 1,7 баробар зиёд намоянд. Ба 5 миллиард доллар расонидани ҳаҷми сармоягузории хориҷӣ ва ба 1,2 миллиард доллар баровардани ҳаҷми содирот чун вазифа муайян гардид.

Зарурати то поёни сол то 3,5 фоиз коҳиш додани сатҳи бекорӣ ва то 2,5 фоиз кам кардани сатҳи нодорӣ, инчунин ба минтақаҳои озод аз бекорӣ ва камбизоатӣ таъкид додани шаҳри Намангон, ноҳияҳои Давлатобод, Намангонӣ Нав, Намангон, Қосонсой, Нурин ва Ҷамоат таъкид гардид.

Дар ҷамъомад ба масъалаи таҳлили аммики иқтисодӣ ҳудудӣ дар ҷаҳони заҳири сунъӣ ва диққати махсус зоҳир гардид. Дар мисоли ноҳияи Нурин гуфта шуд, ки имкониятҳои ду баробар зиёд кардани сармоягузорӣ, афзоиши санҷиш ба 10,4 фоиз ва содирот ба 35 фоиз дар ҳаҷми сол муайян шудаанд. Сӯрошиш дода шуд, ки акнун ин равиш дар ҳамаи ноҳияҳои вилоят татбиқ гардад.

Таъкид гардид, ки дар шароити имрӯза таъмини амнияти озуқаворӣ яке аз масъалаҳои муҳимтарин ба шумор меравад. Аз ин рӯ, вазифа гузошта шуд, ки дар вилоят ба ҷойи 2,5 ҳазор гектар боғҳои камсамар боғҳои мусоирӣ интенсиғӣ ташкил гардида, 8 ҳазор гектар замин аз худ карда шавад. Тавассути ин манбаъҳои иловагии даромад ва ҷойҳои нави корӣ фароҳам оварда мешаванд.

Дар ҷамъомад ба лоиҳаҳои бузург сармоягузорӣ диққати махсус дода шуд. Аз ҷумла, барои дар мавзевеи «Сабззор»-и минтақаи озоди иқтисодии «Намангон» пурра амалӣ намудани 15 лоиҳа бо арзиши умумии 547 миллион доллар зарурати сохтани зеришҳои иловагии барқ зикр гардид. Ҳоло дар ин ҷо 7 лоиҳа бо арзиши 215 миллион доллар ба кор даромадааст.

Ҳамчунин, пешниҳод шуд, ки бинои IT-парки замонавӣ ба маблағи 20 миллион доллар бунёд гардад. Таъкид гардид, ки ин лоиҳа барои ҷалби ширкатҳои байналмилалӣ ба соҳаи технологияҳои иттилоотӣ, офаридаҳои ҷойҳои нави корӣ, рушди босуръати трансформатсияи рақамӣ, зеҳни сунъӣ, тичорати электронӣ ва экосистемаи стартапҳо дар минтақа хидмат мекунад.

Ташаббусҳои ба «Шаҳри ақлнок» таъкид додани ноҳияи Давлатобод, инчунин таъсиси озмоишгоҳи илмӣ заҳири сунъӣ ва клуби стартапҳо дар заминаи иншооти холии тобеи Доғишӯхи давлатии техникаи Намангон низ муҳокима шуданд. Гуфта шуд, ки тавассути платформаи ягонаи рақамии «Намангон – шаҳри оқил» ҳамгироии зина ба зинаи хидматрасонии коммуналӣ, идоракунӣ партовҳо, мониторинг экологӣ ва низоми нақлиёт ба нақша гирифта шудааст.

Дар бахшҳои санҷиш ва соҳибкорӣ як қатор ташаббусҳои нави баррасӣ гардидаанд. Аз ҷумла, пешниҳод шуд, ки барои таъкиди лоиҳаи нури «Сабз» бо иқтидори 60 мегаватт дар ноҳияи Чуст 24 гектар замин ҷудо карда шавад. Лоиҳаи бунёди корхонаи истеҳсоли нушокиҳои сарди бидуни алкоғол,

шарбатҳо ва гизои кӯдакон дар ноҳияи Чортоқ муаррифӣ гардид.

Таъкид шуд, ки дар соҳаи кишоварзӣ низ захираҳои бузург мавҷуданд. Ҷамъи соли 2026-2027 дар доираи ташаббусҳои бунёди боғу тоқзорҳои нави интенсиғӣ, дар 3948 гектар майдон ташкил кардани боғу тоқзорҳо, шинондани 1,3 миллион бех ниҳол ва роҳандозии обёрият қатрагӣ дар 1,5 ҳазор гектар замин ба нақша гирифта шудааст.

Гуфта шуд, ки дар соҳаи парранда-парварӣ лоиҳаи бузург ба маблағи 50 миллион доллар амалӣ гардида, дар доираи он иқтисоди истеҳсоли 813 миллион дона тухм ва 2 ҳазор тонна гӯшт ба вуҷуд меояд. Ин барои пурра таъмин намудани эҳтиёҷи вилоят ба тухм, инчунин баҳри маблағи 42 миллион доллар содир намудани маҳсулоти гӯшт ва тухми парранда ба кишварҳои Осиёи Марказӣ ва давлатҳои араб имконият фароҳам меорад.

Масъалаи ба соҳаи драйверии иқтисодиёт таъкид додани туризм низ дар маркази муҳокима қарор гирифт.

Бо мақсади ба маркази сайёҳии водӣ таъкид додани вилоят, бунёди маҷмааи муосир ва инноватсионӣ сайёҳӣ дар атрофи кӯли «Арашан»-и ноҳияи Поп, ташкили минтақаи байналмилалӣ гуногунсамтаи истироҳати кӯҳӣ «Qamchi Mountain Resort» дар ҳудуди ағбаи Қамчиқ, таъсиси маркази сайёҳӣ дар маҳаллаи Гулистони деҳаи Чодак ва маскани бузурги туристӣ дар маҳаллаи Олмазори ноҳияи Қосонсой, инчунин, татбиқсозии лоиҳаи кӯли сунъӣ дар ҳудуди Нанайи ноҳияи Янгиқўрғон пешниҳод гардид.

Ҳамчунин, аз рӯйи таъсиси маҷмааи сайёҳӣ дар қисми таърихӣ шаҳри Намангон, ки дар ҳудуди меъмории миллии, анъанаҳои ҳунармандӣ ва хизматрасонии замонавиро ҳамоҳанг ҳоҳад кард, бунёди «экобозор»-ҳои замонавӣ дар заминаи бозорҳои «Чорсу» ва «Сардоба» ва сохтмони таваққуфгоҳҳои бисёршоёна пешниҳодот ба миён гузошта шуданд. Қайд гардид, ки ин лоиҳаҳо барои рушди иқтисодиёти шаҳр ва таъсиси ҷойҳои нави корӣ дар соҳаҳои савдо ва хидматрасонии мусоидат мекунад.

Дар самти беҳтар намудани инфра-сохтор низ як қатор лоиҳаҳои бузург баррасӣ шуданд. Аз ҷумла, лоиҳаҳои таъкиди низоми партовҳои шаҳри Намангон дар асоси шарикӣ давлатӣ ва бахши хусусӣ, инчунин бори аввал бо шабакаҳои мутамамаркази партовҳо таъмин намудани марказҳои ноҳияҳои Учқўрғон ва Ҷамоат пешниҳод шуданд. Тавассути бунёди иншооти нави партовҳо бо иқтидори 10 ҳазор метри мукабаб, 40 километр шабакаи нав ва навсозии 28 километр шабакаи таъмирталаб дар Ҷамоат ва Учқўрғон, фаро гирифтани 42 ҳазор аҳоли ба 6983 хонадон пешинӣ шудааст.

Ҳамчунин масъалаи суръат бахшидани қорҳои сохтмони дар шаҳраки Намангон Нав баррасӣ шуд. Дар доираи лоиҳа таъсиси 30 ҳазор ҷойи нави корӣ, таъкиди 25,2 километр роҳ, сохтмони 7,2 километр роҳҳои пйедагардон, 4,7 километр шабакаи об ва 7,4 километр минтақаи сабз дар назар аст.

Дар соҳаи иқтисодӣ низ ташаббусҳои бузург пешбарӣ шуданд. Бахусус, пешниҳод гардид, ки соли 2026 дар шаҳри Намангон барои 15 ҳазор нафар ташкилотҳои таълимӣ томакбаӣ ташкил гардида, 42 ҳазор метри мураббаъ заминҳои холии 21 муассисаи таълимӣ барои сохтмони кӯдакитонҳо дар асоси шарикӣ давлатӣ ва бахши хусусӣ ҷудо карда шавад.

Дар соҳаи тандурустӣ ташаббусҳои ҷун ташкили филиали Маркази иқтисодиёти давлатӣ травматология ва ортопедии ҷумҳурӣ дар Намангон, бо дастгоҳи муосирӣ ПЭТ-томограф таъқизонидаи маркази онкология ва радиология, таъкиди маркази бисёрсоҳаи тиббӣ ва роҳандозии амалиёти ҷарроҳии балан-дехнологӣ баррасӣ шуданд. Гуфта шуд, ки тавассути ин на танҳо ба аҳолии вилоят, балки барои бемороне, ки аз минтақаҳои ҳамсоя меоянд, имконияти пешниҳоди хидмати баландиҳтисоси тиббӣ вуҷуд меёбад.

Дар ағҷи ҷамъомад Президент аз рӯйи пурра ба кор андохтани иқтисоди мавҷудаи вилояти Намангон, ба натиҷаи мушаххас таъкид додани ҳар як лоиҳа, зиёд кардани таъмини шуғли ва даромади аҳоли, инчунин густириши истеҳсолоти содиротӣ ва дорои арзиши илова-шудаи банд дар назди масъулон ва вазифаҳои гузошт.

Ў.А.

Муносибат

САҶАРАИ ТАЪРИХӢ

Осиёи Марказӣ аз қадимулайём гавҳораи тамаддуноҳои бузург, мақоми мероси ғани таърихӣ ва пайвандгоҳи фарҳангҳои воло ба шумор меравад. Дар ин миён шаҳри Бухоро ҳамчун яке аз марказҳои муҳими тамаддуни башарӣ на танҳо гузаштаи пушараф дорад, балки имрӯз низ ба ҳайси боргоҳи дӯстӣ, ҳамдигарфарҳамӣ ва ҳамкорӣ халқҳо хидмат мекунад.

27 март соли 2026 ташрифи давлатии Президенти Тоҷикистон, Пешвои миллат муҳтарам Эмомалӣ Раҳмон ба Ўзбекистон ба боздиди эшон бо ҳамроҳии Президенти муҳтарам Шавкат Мирзиёев аз шаҳри Бухоро воқеаи муҳими сиёсӣ ва фарҳангӣ гардид. Ин сафар бозгӯи робитаҳои амиқи таърихӣ, решаҳои муштарақ ва арзишҳои умумии халқҳои тоҷик ва ўзбек шуд.

Дар доираи ташрифи меҳмони олиқадр ёдгориҳои маъруфи таърихӣ Бухоро – қалъаи Арк, маҷмуаи Баҳоуддини Нақшбанд, ансамбли «Лаби Ҳавз», маҷмуаи меъмории «Пойи Калон» ва маҳсулоти оромгоҳи

Сомониёнро тамошо кард. Ин ёдгориҳо ганҷинаи бебаҳоии маънавӣ ба ҳисоб рафта, баробари намунаи баланди санъати меъмории нишонаи ваҳдату пайванди таърихӣ халқҳои минтақа мебошанд. Мақбараи хуштарху басо зебои Сомониён, ки анъанаҳои меъмории бостониро дар ҳеш таҷассум кардааст, охири асри IX бо фармони арбоби бузурги давлатӣ Исмоили Сомонӣ (849-907) дар болои турбати падаи ӯ Аҳмад ибн Асад (вафоташ соли 865) бунёд гардидааст. Дар оромгоҳи ҳамчунин ҷасади Исмоил, писари ӯ Насри II ва чанде аз аҳли ин авлод мадфунанд. Мақбара мураббаъшакл буда, бо гунбади муҳташама пӯшонда шудааст. Дар

ҷор гӯшаи он чор бурҷ устувор аст, ки асос ва қисми болоии деворро бо ҳам пайваستا, ба таносуби мавзунӣ ва салобати оромгоҳ меафзоянд.

Оромгоҳи Сомониён, ки ба асри IX-X мансуб аст, аз нодиртарин осори меъмории дар тамоми қалмавраи Осиёи Марказӣ маҳсуб меёбад. Он рамзи давлатдорӣ қадима ва фарҳанги ғани тоҷикон ба шумор меравад. Мақбара то имрӯз бо зебоӣ ва мукаммалии сохти меъмории худ диққати муҳаққиқон ва сайёҳонро ҷалб мекунад ва ҳамчун нишонаи робитаҳои таърихӣ халқҳои минтақа арзёбӣ мегардад.

Маросими истиқболи гарму самимӣ дар фурудгоҳи байналмилалӣ Бухоро, фазои идона ва барномаи рангини фарҳангӣ далали равшани эҳтиром ва қадрдонии баланди ҷониби Ўзбекистон нисбат ба меҳмони олиқадр буд. Ин ҳама нишон медиҳад, ки муносибатҳои ду кишвар солҳои охир ба сатҳи нави баромада, бо рӯйи эҳтимолият ва ҳамкорӣ мутақобилан судманд рушд меёбад.

Алҳол ба шарофати иродаи сиёсӣ ва талошҳои роҳбарони ду давлат робитаҳои дӯстӣ, ҳамсоғияи нек ва шарикӣ стратегӣ миёни Тоҷикистон

ва Ўзбекистон рӯз ба рӯз таҳким меёбад. Лоиҳаҳои муштараки иқтисодӣ, фарҳангӣ ва нақлиётӣ ба рушди устувори минтақа мусоидат намуда, барои ояндаи дураҳшон заминаи бозғитимод фароҳам меорад.

Муҳимтар аз ҳама, ин ҳамкорӣ дар қалби мардум таҷассум меёбад. Равшан аст, ки халқҳои тоҷик ва ўзбек тўли асрҳо дар ҳамсоғияи зиндагӣ қарда, арзишҳои муштарақ, урфу одат ва анъанаҳои фарҳангиро хифз ва инкишоф додаанд. Аз ин рӯ хифзи мероси таърихӣ ва ба наслҳои оянда расонидани он вазифаи муқаддас ва маъсулияти умумии мост.

Дар маҷмӯъ, ташрифи мазкур ба шаҳри Бухоро на танҳо як рӯйдоди сиёсӣ, балки рамзи пайванди таърихӣ ва муосир, анъана ва навоҳарӣ, гузашта ва оянда гардид.

Бобомурод ЧҶРАЕВ,
 дотсенти кафедраи педагогикаи
 Доғишӯхи давлатии Бухоро,
 номзади илмҳои педагогӣ
 (phd).

ҚАДАМИ ҚАТЪӢ БА СӢИ ИҚТИДОР, СИФАТ ВА СОДИРОТ

ЧММ «Ҷамоат», ки дар шаҳри Намангон фаъолият мебарорад, имрӯзҳо 80 нафар ҳамдигаронаманд ба кори доимӣ таъмин намудааст.

Дар корхона гӯшти мурғ 100 фоиз коркард шуда, дар асоси технологияҳои замонавӣ ба ҳолати маҳсулоти тайёр ва нимтайёр оварда мешавад. Иқтисоди истеҳсоли низ ба эътибор молик – имконияти дар як соат коркарди 6 ҳазор сар мурғ мавҷуд.

Ба таъмини сифат ва беҳавфӣ маҳсулоти озуқаворӣ ба аҳоли дастраслашудаи низ эътибори алоҳида дода мешавад.

Дар оянда ба роҳ гузоштани экспорт ва барлои ҷойҳои нави корӣ ба нақша дароварда шудааст. Ин нафақат барои рушди корхона, балки барои боз ҳам баланд бардоштани иқтисоди иқтисодии худуд хидмат менамояд.

Дар сурат: дар ЧММ «Ҷамоат», воқеаи дар шаҳри Намангон.

Суратгир: Х. МАМАДАЛИЕВ (Ў.А.).

БИНОИ НАВИ ТАЪЛИМИ ОЛӢ — МАВРИДИ ИСТИФОДА

Ислоҳот ҷиҳати рушди низоми таҳсилоти олии дар вилояти Сурхондарё пайваста идорадоранд. Таъини солҳои охири шумораи муассисаҳои таҳсилоти олии дар минтақа ба 7 адад расид.

Аз ин миқдор 2 муассиса ба баҳши хусусӣ рост меояд. Ин ҳолат дар соҳа муҳити рақобати солиро ташаккул медиҳад. Дар нӯҳ соли охири шумораи донишҷӯён аз 6 ҳазор то 60 ҳазор нафар афзоиш ёфтааст, ки ин аз фароҳам гардидаи имкониятҳои васеъ барои ҷавонон шаҳодат медиҳад.

Ҳамчун як қадами муҳими навбатӣ, дар мавзеве «Янги Узбекистон»-и ноҳияи Тирмиз бинои нави таълими – Институти давлатии педагогии Тирмиз, ки дорои 1500 ҷой мебошад, ба истифода супорида шуд.

Бинои нава дар асоси меъморӣ муосир ва стандартҳои байналмилалӣ сохта шуда, бо синфхонаҳо, озмо-

ишгоҳҳо ва воситаҳои пешрафтаи коммуникатсионӣ мўҳаххаз гардонда шудааст.

Дар ҷараёни ҷорабинӣ шароити фароҳамовардашуда мавриди шиносӣ қарор гирифта, вазиҳо оид ба баланд бардоштани сифати таълим ва таъмини шуғли хатмкунандагон мўайян гардидаанд.

Лоиҳаи мазкур барои баланд бардоштани сифат ва самаранокии таълим дар минтақа, инчунин, барои боз ҳам густариши ёфтани имкониятҳои донишмўзӣ ҷавонон хидмат хоҳад кард.

Сурайё НОРМАНӢ,
Вилояти СУРХОНДАРЕ.

Дар маҳаллаи Гулистони ноҳияи Тирмизи вилояти Сурхондарё тақрибан 3 ҳазор нафар аҳолии умр ба сар мебаранд. Онҳо пурра ба рўйхат гирифта шуда, ба платформаи электронии «Маҳаллаи онлайн» шомил карда шудаанд. Дар маҳалла бо аҳолии дар вазияти душвори иҷтимоӣ қарордошта ва камбизоат қорҳои мақсаднок анҷом дода шуда, ваъзи иқтисодии онҳо таҳлил карда мешавад.

Тавассути низоми иттилоотии «Феҳристи ягонаи ҳифзи иҷтимоӣ» ҷиҳати муайян кардани оилаҳои камдаромад, таъини кўмакпулиҳои иҷтимоӣ ба онҳо ва пешниҳоди иттилоот низ қорҳои самарабахш анҷом дода мешавад. Ҳангоми ғаштуғузур аз хона ба хона, онҳо роҳҳои ҳалли масъалаҳои бамийнгузоштаи аҳолиро меҷўянд.

Корманди иҷтимоии маҳаллаи нақшаи кўтоҳмуддати кўмаки иҷтимоии инфиродиро барои ниёзмандони ҳифзи иҷтимоӣ таҳия намуда, ба аҳолии маълумотқоро дар бораи кўмак ва хидматрасониҳои иҷтимоие, ки аз ҷониби давлат қафолат дода мешавад, инчунин ҳуқуқи онҳо ҷиҳати дастрас гардидаи ҷунин хидматҳо пешкаш менамояд, – меғўяд корманди иҷтимоии маҳаллаи Муҳаббат Холиқова.

Суратгир: Ч. ҚўЗИМУРДОВ (ЎЗА).

НАҚШИ ШАБАКАҲОИ ИҶТИМОӢ ДАР ТАШАККУЛИ ФАРҲАНГ

Тўли даҳ соли охири шабакаҳои иҷтимоӣ ба яке аз нируҳои хеле азим табдил ёфтанд, ки соҳоти фарҳангии ҷомеаи кунуниро ташаккул медиҳанд. Кишвари мо бо вучуди таърихи ғановатманд, анъанаҳои бисёрасрина ва фарҳанги зиндаи мардумиаш аз ин муҳасно нест. Паҳншавии босуръати Telegram, Instagram, YouTube ва TikTok дар байни ҷомеаи мо воқеияти нави фарҳангӣ – майдони рақамии ба миён овард, ки дар он анъанаҳои гузашта ва замони кунунӣ дар робитаи мунтазам, баъзан маҳдуд, баъзан, ҳатто куллан зидди ҳам қарор мегиранд.

Ўзбекистон аз ҷумлаи кишварҳои ҳамаҷониба аз ҷиҳати соҳоти демографии худ ҷавонтарин мебошад, яъне зиёда аз нисфи аҳолии онро ҷавонони то 30-сола ташкил медиҳанд. Маҳз ҳамин таъминот, ҷавонон муҳаррики асосии маданияти рақамӣ ба шумор меоянд. Яке аз ҷиҳатҳои назаррасии фарҳангии шабакаҳои иҷтимоӣ ин ба миён омадан ва афзудани рағбат ба мероси миллии гардида.

Ҷавононе, ки хунаҳои анъанавии бодандагӣ, ҳақоқи дар ҷўб ва филизотро аз худ намуда, аз он илҳом гирифтаанд, ин намунаҳои санъатро ҳоло на ҳамчун ҷўзвҳои осорхонавӣ, балки ба сифати таҷриба ва амалиёти зиндаи фарҳангии идрок мекунанд.

Хунардондони Марғилон ва Хива, ки дар собиқа танҳо ба доираҳои танг шинохта шуда бу-

данд, акнун барои хариди маҳсулоти дастони худ аз кишварҳои мухталиф ҳазорҳо ҳаворонро харидорон пайдо кардаанд. Шабакаҳои иҷтимоӣ амалан мероси нави иқтисодии фарҳангиро фароҳам оварданд, ки хунардондони анъанавӣ, бидуни аз даст додани моҳияти аслии худ, шакли замонавӣ касб менамояд.

Баробари ин ҷараёни мазкур аз зиддиятҳо низ ҳоли нест. Шабакаҳои иҷтимоӣ метеърҳои маданияти ҷаҳониро талқин мекунанд, инҳо шаклҳои визуали, трендҳои мусиқӣ, моделҳои ахлоқие мебошанд, ки баъзан бо ҳувияти анъанавии ҷамъияти Ўзбекистон мухолиф мебошанд.

Масъалаҳои вобаста ба нақши замон, муносибатҳои тарафайни наслҳо, имконияти озоди худифодакунӣ боиси баҳсҳои ҷиддиҳои онлайни қарор мегиранд. Ҷавонон

дар ваъзи интиҳоби маданӣ мекунанд: ҷи гуна баробари эҳтиром ба анъанаҳои оилавӣ ва миллии онҳоро ҳифз намудан ҳамзамон ҷўзви соҳоти ҷаҳонии рақамӣ боқӣ мондан аз ҷўмлаи ин интиҳобот мебошад. Масъалаи мазкур ҷавоби ягона надорад, вале худӣ санади баррасии оммавии он аз камолоти фарҳангии ҷомеа шаҳодат медиҳад.

Боз як соҳа, ки шабакаҳои иҷтимоӣ ҳамаҷониба тарғибу ташвиқ мекунанд, ин масъалаи забон ба шумор меравад. Дар сегменти Ўзбекии интернет ҷанбаи нави забонӣ: омехтаи забонҳои Ўзбекӣ, русӣ ва англисӣ, неологизмҳо, интернет-сленг ташаккул меёбад. Агар баъзе забоншиносон дар ин омехтагӣ нисбати тозагии забони Ўзбекӣ таҳдидро мушоҳида кунанд, баъзеи дигар ба қобилияти обсозишкунӣ, иқтидор ва тавони забони Ўзбекӣ бовар доранд.

Қобили зикр аст, ки маҳз шабакаҳои иҷтимоӣ соҳате гардидаанд, ки дар онҳо контентҳои забони Ўзбекӣ фаълони инкишоф меёбад.

Пас аз даҳсолаҳои, ки дар фарҳанги шаҳриямон забони русӣ бартарӣ дошт, муаллифони ҷавон зуд-зуд забони модарино ба сифати воситаи ифодаи фикру ақидаҳои худ интиҳоб менамоянд. Аз он фаровон истифода мебаранд.

Саноати мусиқӣ ва маданияти кинои Ўзбекистон низ инқилоби рақамиро аз сар меғузаронанд. Иҷрогарон, яъне хофизону сарояндагони мо, ки то ба қарибӣ дар

ҷаҳорҷўбаи телевизиони миллии ва эстрадаи маҳаллӣ маҳдуд буданд, алҳол аз тариқи соҳоти стримингӣ ва видеои кўтоҳ дар TikTok ба арсаи ҷаҳонӣ мебароянд.

Жанрҳои анъанавии мақом, лапар, катта ашула шунавандагони ҷавони худро меёбад. Ҳамзамон поп-фарҳанги Ўзбекии насли нава ба миён меояд, ки навоҳии шарқиро бо оҳангҳои замонавӣ хеле мутаносибу мувофиқ муттаҳид мекунанд.

Шабакаҳои иҷтимоӣ ҳамчунин механизмҳои хотираи фарҳангиро тағйир доданд. Имрўз Ўзбекистониён ҳам ҳаёти ҳамаҷўзи худро ба таври оммавӣ хуҷҷати мекунанд, ҷашнҳо, тўю сурҳо, тарзи тайёр кардани таомҳои миллиро ба навор мебардоранд, ки дар гузашта ба ҷашм намерасид.

Ҷашни Наврўз, Иди қўрбон, Иди рамазон, тантанаҳои оилавӣ ҳоло нафақат дар хотираҳои шахсӣ боқӣ мемонанд, балки бо теъдоди хеле зиёд нашр гардида, ба тамоми олам паҳн мешавад. Ба ин маънӣ шабакаҳои иҷтимоӣ вазиҳои сабти санади фарҳанги зиндарино иҷро мекунанд. Нақши онҳо дар ҳаёти фарҳангии Ўзбекистон ба ин тартиб рўз аз рўз бештар ва бехтар меафтад. Вай ойнаест, ки ҷомеа дар он худро тарзе, ки ҳаёт ва тавре, ки мехоҳад, мебинад.

Ораш АКАБОЕВ,
донишҷўии соли ҷоруми
Донишгоҳи давлатии
забонҳои ҷаҳонӣ Ўзбекистон.

МУАССИСАИ ТАЪЛИМИ ТОМАКТАБӢ СИМОИ НАВ ГИРИФТ

Тибқи маълумоти Ҳадамоти Матбуоти Раёсати таълими томактабӣ ва мактаби вилояти Навой муассисаи давлатии таълими томактабӣ рақами 1-уми шаҳри Навой бо тарҳи замонавӣ ба ихтиёри кўдакони супорида шуд.

Ин муассиса, ки соли 1975 бунёд ёфтааст, дар давоми фаълони худ бори аввал аз таъмири гунаравӣ асосӣ бароварда шуд. Қорҳои навсозӣ тибқи қарори ҷаласаи Раёсати Девони Вазирон амали гардида, аз ҷониби Комбинати металлургияи Кўҳи Навой 5 миллиарду 9 миллион сўм маблағи хомӣ ҷўдо карда шуд.

Дар ҷараёни таъмири асосӣ биндо мутобики талаботи муосир пурра навсозӣ гардида, барои тарбияти гардидагон шароити мусоид фароҳам оварда шуд.

Дар ҷараёни масъулони шўбаи таълими томактабӣ ва мактаби шаҳр, фаълони маҳалла ва падаро модарон иштирок намуданд.

Дар фазаи идона суруду таронаҳои шақовар ва рақсии иҷронамудаи тарбиягирандагон хотири хозираино болида сохт.

Ўзбакбойи РАҲМОН,
хабарнигори «Овози тоҷик»
дар вилояти Навой.

Дар худуди гузаргоҳи Чартеппа – Сарам лоиҳаи «Маркази савдо, логистика ва тиббиёти Ўзбекистон» – Тоҷикистон», ки арзиши умумии молҳо 40 миллион долларро ташкил медиҳад, амали мешавад.

ЛОИҲАИ БУНЁДҚОРӢ — ДАР АМАЛ

Моҳи ноябри соли гузашта сарвари давлатмон зими сафараш ба ин минтақа зарурати таъсиси маркази логистикиро таъкид карда буд. Ба ин мақсад 10 гектар замин ҷўдо карда шуд.

Бояд таъкид намуд, ки марказ дар як сол қариб ба 5 миллион нафар мардуми ду кишвари ҳамсоя хидмати шоиста расонида, беш аз ҳазор нафар аҳолии бо қорҳои фондабахш таъмин гардида, рағтуо дар байни Ўзбекистон ва Тоҷикистон бештар хўбтар мешавад.

Зоҳир ҲАСАНЗОДА,
хабарнигори «Овози тоҷик»
дар вилояти Самарқанд.

ВАСҶИ БАҲОРУ НАВРЎЗ ДАР МАНБАЪҲО

Мақоли машҳури халқамон «Ҳамал даромад – амал даромад» бисёр маъруф аст. Тибқи тақвими ҷиҳрии шамсӣ, бо ворид шудани Оғтоб ба бурҷи аввал ва моҳ ба яке аз дувоздаҳ бурҷ – Ҳамал (ғўсфанди ҳомила), Наврўз, яъне «рўзи нава», фаро меафтад. Бо он ҳамзамон соли нава ва фасли нава – баҳор оғоз меёбад. Бо фарорасии Наврўз ва баҳор, ғўё ба тану ҷони олам ҳаёти нава меамадад. Ин ҷашн, ки таърихи беш аз 5000-сола дорад, рамзи ҳамаҷониғии инсон бо табиат ва олами ботинии ўст.

Ин иди қадимӣ, ки дар тўли асрҳо рамзи нақўй, зебовӣ ва эҳё буд, дар солҳои истиқлол боз ҳам ҷилои тоза пайдо кард.

Маълум аст, ки тақвимиҳои исломӣ ба ду нава ҷўдо мешавад: қамарӣ (моҳӣ) ва шамсӣ (оғтобӣ). Худованд дар Қуръони қарим барои он ки бандагон ҳисобу китоб, солу моҳ ва рўзхоро донанд, ба номи бурҷҳо қасам ёд мекунанд. Дар Қуръон сурае бо номи «Бурҷ» вўҷуд дорад ва дар ояти аввалаш омадааст: «Қасам ба осмоне, ки дорои бурҷҳост». Ҳамчунин дар сураи «Фурқон», ояти 61 гуфта мешавад: «Баракатнок аст он зоте, ки дар осмон бурҷҳоро офарида ва дар он ҷароғ (Оғтоб) ва моҳи равшанро қарор дод».

Аз ин оятҳо бармеояд, ки бурҷҳо беҳуда офарида нашудаанд. Қасами Худованд ба Оғтобу Моҳ ва ситораро барои соҳибони ақл нишона ва ибрат аст. Ҳадаф аз офариниши онҳо низ ин аст, ки инсон қорҳои дунявӣ, динӣ ва кишоварзии худро бо тақими милоҳӣ – дувоздаҳ бурҷ ба роҳ монанд.

Дар сарзамини мо аз қадим се наваи тақвим – ҷиҳрӣ, милодӣ ва кишоварзӣ истифода мешуд. Барои дониستاني ҳисобу китоби солҳо Худованд дар сураи «Исро», ояти 12 мефармояд: «Мо нишонаи рўзро равшан гардонидем, то фаъли Парвардигоратонро талаб кунед ва шумораи солҳо ва ҳисобро бидонед». Уламои бузург «шумораи солҳо»-ро ба тақими қамарӣ (барои қорҳои динӣ) ва «ҳисоб»-ро ба тақими шамсӣ (маҳсусан барои кишоварзӣ) тафсир кардаанд.

Худованд боз дар Қуръон мефармояд: «Пас инсон бояд ба ғўзи худ назар андозад: Мо обро фаровон қарор рўстем, сипас заминро шикафта, дар он дон, ангур, сабза, зайтун, хурмо, боғҳои сердароҳт ва меваҳои рўёндем, то шумо ва қорвогон аз онҳо баҳра баред». (Абаса, 24–32).

Деҳқонони мо аз ин неъматҳои истифода бурда, аз аввали баҳор бо ниёти пок ба замин тухмӣ мекоранд.

Дар Ҳадиси шариф низ зироатқори қори бузург доништа шудааст. Зеро аз меҳнати деҳқон ҳама баҳра мебаранд. Худованд онҳоро сабаби ризқи тамоми мавҷудот гардондааст. Аз ин рў, дар назари уламои ислом кишоварзӣ аз бехтарин касбҳо ба шумор меравад. Аз Қобир (р.а.) ривоят шудааст, ки Паёмбар (с.а.в.) фармудаанд: «Ҳар мўсалмон, ки кишт кунад ва аз он касе бихўрад – барояш садақа мебошад...».

Аз Ҳамал сабаб гуфта мешавад, ки дар рўзи қиёмат аввалин қасоне, ки ба биҳишт дохил мешавад, деҳқононанд.

Барои кишоварзӣ дониستاني тақвими мўҳим аст. Агар вақти кишту қор дуруст интиҳоб нашавад, ҳосил зарар мебинад. Аз Ҳамал лиҳоз, Наврўз ҳамчун оғози қорҳои кишоварзӣ аз қадим тақлид меафтад.

Маълум аст, ки дар Наврўз шабу рўз баробар мешавад. Деҳқонон кишту қори худро оғоз мекунанд. Коштани тухмӣ ҳатто ба дараҷаи ибодат бардошта шудааст, зеро он манбаи ризқи ҳалол аст.

Паёмбар (с.а.в.) низ ризқи аҳли хонаводашонро аз ҳосили заминҳои Хайбар таъмин мекарданд.

Кишоварзӣ барои мо мероси аҷодӣ аст. Бисёре аз шахсиятҳои бузург, аз ҷўмла Ҳоҷа Мўхаммад Бобои Самосӣ, Ҳоҷа Баҳауддини Нақшбанд, Ҳоҷа Аҳрор ва дигарон бо зироатқори маҳшўл будан ва аз

ҳосили худ ба мардум кўмак мекарданд.

Темири низ ба рушди кишоварзӣ аҳамияти қалон додаанд. Дар замони онҳо заминҳои нава се сол аз андоз озод мешуданд, ки ин тадбир барои бехтар шудани зиндагии деҳот таъсири мўсбат меамада. Низоми таълим ва сарчашмаҳои маънавии мо низ бевосита бо кишоварзӣ пайвандӣ дошанд.

Дар китобҳои фикҳ низ тақлиди Наврўз ҷои доништа шудааст. Дар «Фатовоии заҳирани» гуфта мешавад: «...Ҷашн гирифтани Наврўзи султони мақбул аст ва ба дин ҳеҷ зараре надорад».

Бисёре аз донишмандони маъруф, мисли Абурайҳон Берунӣ, Ибн Сино, Умаро Хайём ва Мирзо Улўғбек низ таъкид кардаанд, ки рўзи баробар шудани шабу рўз ва ворид шудани Оғтоб ба бурҷи Ҳамал бояд ҳамчун Наврўз ҷашн гирифта шавад.

Дар замони қадим мардум моҳоро вобаста ба шакли бурҷҳои осмонӣ номгузорӣ мекарданд. Масалан, Ҳамал ба ғўсфанд ва Савр ба гов монанд доништа мешуд.

Тақвими кишоварзӣ барои деҳқонон хеле мўҳим буд.

Аз 22 декабр то 20 феврал «чилла» мебошад, ки дар ин вақт замин обёрӣ шуда, барои ҳосили хўб омода мегардад. Дар моҳи қавс (21 ноябр) ниҳол мешинонанд. Дар моҳи сунбула заминро об дода, дар моҳи мизон кишт мекунанд. Аз ин рў меғўянд: «Сунбула об деҳ – мизон қор».

Дар моҳи ақраб қорворо бордор мекунанд, то ки барраҳо баҳор ба дунё оянд.

Аз 6 то 13 март «айёми аҷуз» мебошад, ки ҳаво ноустувор мешавад. Дар ин рўзҳо мардум худро эҳтиёт мекунанд. Аз 14 то 20 март бошад «оби раҳмат» ҳисобида мешавад, ки боронҳои файзбахш мебаранд ва онҳоро мўбарак медонанд.

Ҳамаи ин нишон медиҳад, ки ҳар як рўз ва моҳ барои кишоварзӣ аҳамияти бузург дорад. Ҳосили деҳқон ва меваи боғдон барои инсон неъматӣ ҳаёти аст.

Инчунин, мафҳуми «мўчал» аз қаллимаи «мўлҷар» гирифта шуда, дараи 12-соларо ифода мекунанд. Номгузории солҳо аз рўи монандии бурҷҳо ба ҳайвонот ба вўҷуд омадааст: солҳои муш, гов ва ғайра. Дар ин бора донишманди маъруф Зайниддин Маҳмуди Восифӣ дар асари худ «Бадоеъ ул-вақоъ» маълумоти қолиб овардааст. Абурайҳон Берунӣ дар осораи андешаҳои аршишандеро дар бораи пайдоиши Наврўз баён мекунанд. Ҷанбаи қолиби ин андешаҳо дар он аст, ки аллома Наврўзро ҳамчун як воҳиди муттаҳид бо коинот ва ҷаҳон тавсиф менамояд.

Юсуф Хос Ҳоҷиб дар асари «Кутаду билиг» ин ҳолатро ҷунин шарҳ медиҳад: «Аз Шарқ насими баҳор вазида ва барои ороиши олам роҳи фирдавсро боз кард. Ранги сафед рафт ва замини хомўш алвонӣ гашт, олам ба худ оро дода, ба зебовӣ рў овард. Зиминони дилғир рағтуо боз нафаси баҳори мўсаффо ҳўкмрон гардид. Оғтоб низ ба ҷойи худ баргашт, аз бурҷи Хўт (Моҳӣ) ба бурҷи Ҳамал (ғўсфанди ҳомила) гузашт. Дарахтоне, ки дар хоб буданд, боз либоси сабз ба бар карданд ва бо пардаҳои рангоранги сурх, зард, қабуду сабз оро ёфтанд».

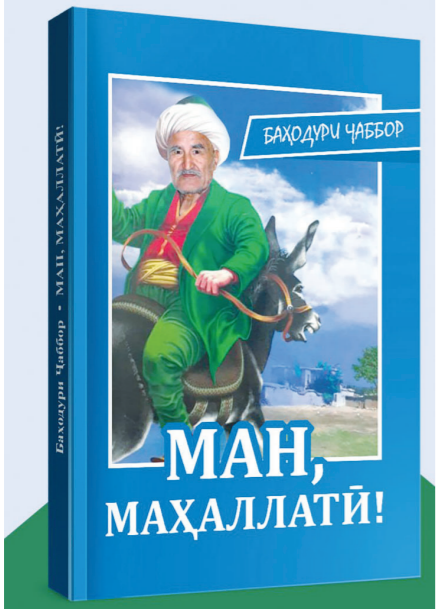
Бо вучуди гуногун будани андешаҳо ва афсонаҳо дар бораи баҳору Наврўз, ғўяҳои умумбашариашон, аз қабилӣ бунёдқорӣ, неқӣ, эҳё ва офариниш ба ҳам мепайванданд. Зеро Наврўз барои тамоми инсоният ҷашни бедорӣ ва навашист. Ин ҷашни бостонӣ, ки аз имтиҳони ҳазорсолаҳо гузаштааст, имрўз низ ҳўкмфармоаст.

Абдулғафур РАЗЗОҚИ БУҲОРИ,
имом-хатиби масҷиди ҷомеи
Баҳауддини Нақшбанд.

Комилҷон РАҲИМОВ,
ҳодими пешбари илмӣи
Маркази илмӣ-тадқиқоти
Баҳауддини Нақшбанд, доктори
илмҳои таърих, профессор.

Дар олами ханда

ОЙИНАХОНаИ ЛУТФ ВА ЗАРОФАТ

«Ман, маҳаллати!» китоби баҳодури Чаббор ба унвони «Ман маҳаллати» дар нашриёти «Маҳорат»-и Самарқанд аз ҷониби фарзандони ашон ба чоп расид, ки намунаҳои ҳикоят ва латифаҳои ҳаҷвӣ муаллифро фаро мегирад. Ба навиштаи шоир ва рӯзномаанигири самарқандӣ, сардабири маҷаллаи «Дурдонаи Шарқ» Асадуллоҳ Шукрзода, ки ба он пешгӯторро навиштааст, «ӯ хандида-хандида ғияра карда метавонад. Ҳам ғияра карда-ғияра карда метавонад. Актёр нест, вале нақш меорад... зеро ӯ аз Маҳалла асту худро маҳаллатии асил меҳисобад».

Аз китоб оғаҳ мешавем, ки Баҳодури Чаббор бо тавсия ва тақозои дӯсти наздиқаси Акрамака ба навиштани ин саргузаштномаҳои лабрэзи лутф сарғуруфтааст. Шеваи нигориши ин муқаддима ҳам ҳаҷвист, яъне муқаррарӣ нест, аз он хонанда мурочиати муаллифро чун лутфу марҳамати вай истиқбол менамояд. «Ману Акрамака, ки он кас маслиҳатчи ҳамаҷағи ман буданду хастанд, баҳс карда мондем. Мо рост истода як соати расо мунозира кардем, гапҳои пасту баланд, сермуҷу қаламфур ҳам шуд. Баъзе лаҳзаҳо сари яқдигар дод задем.

Охири охири дӯстам аз ғиребонам маҳкам дошта, нағзақак шиппонада адабамро доданду ба овози хирри:

— Ту вичдон дорӣ?

— Шумо чиро дар назар доред?

— Дар бораи ту аз будаҳам бисёртар навиштанӣ, аз барномаи «Бодроое утрон»-и ойнаи нилғуни «Спорт» як соат баромад карда, ҳамаро қоиқ кардӣ. Ман ба як чиз ҳайрон, барои чӣ он чизе, ки худат аз сарат гузарондӣ, он саргузаштхоеро, ки яке аз дигараш хандаовар, қозибанок, бозоргир, касмабанд, наменавишӣ? Барои насли оянда як чиз наменамӣ? Охир ин оинсофӣ-ку? — гӯён таркиданӣ».

Баши муҳими ҳикоят ва латофи ин асар олимону шoirон ва донишмандону қормандони касбу қорно гуногун мебошанд. Қисмате аз замони дигар, аз ҷумла, аз шундаҳояш дар суҳбати падар ва хешовандони дигар нақл шудаанду баҳши дигар аз дидаву шундаҳояш худӣ муаллиф. Аз ин рӯ, Фабури Фулом ва Мирзо Турсунзода, Шавкат Шукрови бедилшинос ва олимӯ устоди Донишгоҳи давлатии Самарқанд, Шариф Акрам — котиби баҳши Иттифоқи нависандагони Самақанд ва дигарон қаҳрамонҳои навиштаҳои Баҳодури Чаббор хастанд, ки бо маҳаллатӣ сару қор гирифтаанд.

Худи нависанда ҳам чанд фазилати муҳим ва нодир дорад, ки он боиси мулоқоти вай бо шахсиятҳои барҷастаи ҷаҳони гардидааст. Ба таъбири худаш «20 ҳазор варзишгари ҷаҳонро ном ба ном медонам, дар қадом мусобиқаҳои олимпӣ, ҷаҳонӣ, қитъавӣ ё деҳқонӣ ё аз рӯйи қадом соҳаи спорт қолиб омадааст, зиёда аз 2000 номи ҷамоаи варзишӣ, зиёда аз 120 давлати дунё, зиёда аз 50 намууди варзиш ва таърихи он, номи сардоҳ довар, сардоҳ иншооти варзиширо медонам». Ҳамин фазилат сабаб шуда, ки ба дидори Кофе Аннан, собиқ сармушши СММ ва дигар шахсиятҳои барҷастаи сиёсати ҷаҳон мушарраф гардида, бо чандин намоёндагони маъруфи варзиш ҳамсухбат шавад. Воқеоти ҳикоятӣ китоб дар Самарқанду Амрико ҷараён гирифтаанд. Дар асл рӯйдодҳои амрикоиро дар китоби алоҳида бо номи «Феномен» бо забони русӣ ба чоп расонидааст. Баҳши муҳими ин вақеоти нодирӣ зиндагии муаллиф бо номи «Хелло, Америка!» дар тарҷумани ўзбекӣ аз ҷониби Фозил Тиловатов соли 2023 нашр гардидааст.

Роҷеъ ба ҷанбаҳои муҳими мавзӯи варзиш асосан саргузашти Баҳодури Чаббор «Ман маҳаллати» метавон бештар аз ин изҳори назар намуд, вале ҳамин як баррасии қутоҳ моро ба ин натиҷа мерасонад, ки он як таълифи арзишманд ва намунаи барҷастаи насри ёддошти бо шеваи ҳаҷв нигошташуда ба шумор меравад.

Нуралӣ НУРЗОД,
доктори илмҳои филологӣ,
профессори Донишгоҳи давлатии Хучанд ба номи академик Б. Гафуров.

Нодир ҚАЮМОВ,
дотсенти кафедраи назарияи таълими ибтидоӣ ва томактабии Донишқадаи омӯзгории Самарқанд.

ПОСДОРИ «ФАРҲАНГИ ЗАБОНИ ТОҶИКӢ»

(Ба муносибати 90-солагии профессор Амон Воҳидов)

Самарқанд бо донишмандону алломаҳои барҷаста, ки дар рушду тақомули фарҳанг, илму маърифат ва арзишҳои маънавии мардум сахми босазо гузоштаанд, низ ифтихор мекунад. Боиси эътироф аст, ки дар радифи чунин фарзандони обрӯманди сарзамин устоди фозил, забоншиноси нуктасанҷ, фарҳангшиноси варзида, номзади илмҳои филологӣ, профессор шодравон Амон Воҳидов ҷойгоҳи шоиста ва мақоми арзанда доранд.

Устод Воҳидов инсонӣ фозилу хирадманд, ҳалиму хоксор ва покширишт буданд. Чун марди хушгӯфтор, неққоҳ ва инсондӯст доим забоншиносии ҷавони донишгоҳро роҳнамоӣ мекарданд, маслиҳатҳои муфид меоданд. Бо як суҳан, «посдори мактаби фарҳангшиносии Самарқанд», аз ҷумлаи олимони барҷаста буданд, ки бо меҳнати содиқонаву фидокорона дар рушди илму фарҳанги миллии шаҳри арзанда гузошта, номи неқи худро дар саҳифаҳои таърихи ҷавидон сабт намуданд.

Фаъолияти илми забоншиносии барҷаста, профессор Воҳидов фароҳу пурбур аст. Таҳқиқоти пайгиронаи устод дар соҳаҳои гуногуни забоншиносии — овозшиносӣ, калимашинӣ, сарфу наҳв ва фарҳангшиносии рӯ ба ҳайси устоди соҳибтаҷрибӣ ва донишманди варзида ба камол расид.

Устод Воҳидов чун фарҳангшиносии шоиста ва луғатшиносии моҳир, ба шарҳу таҳлили вожаҳои душворфаҳми осори классикону муосир тавҷуҳи босахоҳир намуна, умқи пурбаракати худро ба таҳқиқи баррасии маъно ва истемоли каллимаҳо бахшида буданд.

Барои шарҳи як вожа осори аксар шоирну нависандагони классикӯ муосирро мутолиа карда, натиҷаи паҳушиҳои илми худро дар асарҳо ба мерос гузоштаанд. Бехуда нест, ки доктори фанҳои филологӣ, профессор Садрӣ Саъдиев устод Воҳидовро чун «бони мактаби луғатшиносии Самарқанд» эътироф намуда, бо эҳсоси эҳтиром ифтихори фарҳангшиносии душхушвар шумурафтад: «...Профессор бештар аз 40 сол дар соҳаи луғатшиносии захмат мекардад. Чӣ дар ўзбекистон ва чӣ дар Тоҷикистон ў дар ин соҳа чун босалоҳияттарини мутахассис ба мақоми олий соҳиб шудааст...» Ҳақ бар ҷониби устод Саъдиев аст.

Амон Воҳидов 10 апрели соли 1936 дар деҳаи Бобиғалиди ноҳияи Самарқанд, дар хонаводаи деҳқон ба дунё омадааст.

Бояд гуфт, ки Воҳидов тамоли умри худро бо садоқат ба илму фарҳанг бахшида, барои рушди забон ва маърифати миллии хидматҳои арзанда кардаанд.

Бо камини яқчо таҳия намунаи китоби «Забони адабии муосирӣ тоҷик» (баҳши лексикология) аз нақшаҳои охирини илми эшон буд. Ҳамчунин устод аз пайи омода намудани «Еддош-тӯ»-и худ шуда буданд. Ва пас аз даргузаштанои маҳз бо сару қушиши фарзандони зиёву илмӣ мӯсти мавсуф асар ба дасти хонандагон расид ва имрӯз ойнаи зиндагии пурмаъзуну ахлоқи хамидаи ин омӯзгори варзида махсуб мегардад.

Эҳтиром ва обрӯи устод Воҳидов на танҳо миёни аҳли илму шоирдон, балки дар зодгоҳи худ — маҳаллаи Бобиғалиди низ баланд буд. Сокинони деҳ аз фазли суҳбат, фазилату хулқи неқ ва шахсияти беҳамтои эшон ҳамеша баҳравар мегардидаанд. Чехраи нуронӣ, қомаи бовикор ва руҳияи ҷавони устод шахси 60 солаеро меймонд ва ҳеҷ кас бо босахоҳир намуна, умқи пурбаракати худро ба таҳқиқи баррасии маъно ва истемоли каллимаҳо бахшида буданд.

Муҳити солими оилави ва ҳамсари меҳрубон устодро ҳамеша аксар бардам нигоҳ меодот. Бешак, профессор инсонӣ сарватманди маънавий буданд. Имрӯз қариб 40 нафар набараҳо абеҳоро вориси муносиби ин хонадон хастанд. Фарзандони устод бо тарбияи неқ ва роҳнамои падару модар дар ҷомеа маърифатмандони Самарқанд: Раҳмон — қорманди масъули аэропорти Самарқанд, Чамшед — устои гулчино, Шахриёр — соҳибқор, Гулназа — муаллима ва Гулҷаҳон — тарбиятгари фарзандону набераҳо.

Дар тарбияи фарзандон сахми ҳамсари устод — апаи Муҳаббат (рӯҳани шод бод!) низ хеле бузург буд. Устод бо ин зани меҳрубон зиёда аз панҷ даҳсола зиндагии намунави доштад. Муҳаббати самимонаи онҳо барои фарзандон ва атрофиёни намунаи ибрат буд ва пас аз фавти ҳамсар устод ин ҷудоиро бо ан-

ҳастам, ҳамаи устодону ҳамкасбон моро тарқ кардаанд. Рафтанома ҳатми буд, аммо тақдир нақарда будааст. Сад афсӯс...» — гуфта маъносона берун рафтанд.

Устоди суҳансанҷ ҳамеша дар роҳи рушди илм қушида, рисолаву мақолаҳои зиёдро пешкаши аҳли таҳқиқ намунаанд. Рисолаҳои «Нав-ҳои фарҳанг», «Аз таърихи луғатнависии тоҷикӣ форс», «Шинохте аз фарҳангшиносии дарӣ (дар садаҳои X-XIX)», «Материалҳо аз таърихи забоншиносии тоҷикӣ», «Калима ва маъноҳои он (Амон-ул-луғот)», «Забони адабии ҳозираи тоҷикӣ» (бо ҳаммуаллифии Малик Кабиров), «Бо суҳан ҷаҳоне биорост» (монография), «Ғиёс-ул-луғот»-и Муҳаммад Ғиёсиддин ва маъвқеи он дар фарҳангшиносии тоҷикӣ-форсӣ» (монография), «Таҳлили луғавии чанд ҳикояти «Гулистон»-и Саъдии Шерозӣ», «Фарҳангшиносии форсӣ-тоҷикӣ дар асрҳои X-XIX» (монография) ва «Забон аст тору пуди маънавият» ва ғайра аз ин ҷумлаанд, ки дар ҷодаи таҳқиқи арзиши баланди илмӣ доранд.

Китоби охирини устод «Забон аст тору пуди маънавият», ки ҳамроҳ омодаи чоп кардем, ба фаъолияти илми забоншиносии барҷастаи Донишгоҳи давлатии Самарқанд бахшида шудааст. Дар китоб силсилаи таҳқиқоти роҳи донишмандоне чун Саидризо Ализода, Тӯракул Зехнӣ, Хомидҷон Бақозода, Раззоқ Ғафуров ва Раҳмон Эгамбердиев оғоз бахшида, дар маҷмӯи роҷеъ ба фаъолияти илми ва эҷодии тақрибан 25 нафар забоншиносии маълумоти судмандро ҷамъовари намуна будем. Дар ин навиштаҳо сахми муҳаққиқон дар рушди забоншиносии тоҷикӣ ҳамачони ба баррасӣ гардида, онро метавон идомаи манитиқи асарӣ «Материалҳо аз таърихи забоншиносии тоҷикӣ» донид.

Воҳидов дар баробари фаъолияти омӯзгори, дар таълифи китобҳои дарсии забони модарӣ барои мактабҳои миёна низ сахми арзанда гузоштаанд. Барномаи таълими забон ва адабиёти тоҷик, ки бо ташаббуси устод таҳия гардидааст, то ҳанӯз дар мактабҳои тоҷикии ўзбекистон мавриди истифода қарор дорад. Китоби дарсии «Забони модарӣ» (барои синфи III, бо ҳаммуаллифии З. Ҳоҷиматова) низ аз осори устод буда, дар озмуни ҷумҳуриявӣ сазовори ҷоизаи бунёди «Истеъдод» гардидааст.

Фаъолияти омӯзгори устод Воҳидов яке аз ҷузъҳои муҳими зиндагиномаи илми эшон ба шумор меравад. Дар мактаби забоншиносии ин донишманди фарзона чанд насли зиёӣ, баҳусус омӯзгорони забону адабиёти тоҷик ва аҳли қалам тарбия ёфтаанд. Осори илмии устод, махсусан «Фарҳанги забони тоҷикӣ», имрӯз низ барои муҳаққиқон ва донишпаҷӯгон сарҷамаи муҳими омӯзиши маъно ва шарҳи вожаҳо ба шумор меравад.

Таҳқиқоти охирини устод — «Фарҳангшиносии форсӣ-тоҷикӣ дар асрҳои X-XIX» — натиҷаи ҷустуҷӯҳои амиқи илмӣ буда, дар он беш аз панҷоҳ фарҳангу луғати қадимӣ мавриди таҳқиқ қарор гирифтааст. Муҳаққиқ бо таҳлили арзиши ҳозираи адаби, услуб ва хусусиятҳои фарҳанго ба хулоса мейонад, ки фарҳангҳои қадимӣ сарҷамаҳои муҳими таърихи забоншиносии тоҷик ба шумор меравад. Ҳамзамон, таъкид мекунад, ки луғатшиносии на танҳо ба шарҳу тафсири қалимоту ибораҳо, балки ба баррасии баъзе масъалаҳои сарфию наҳвӣ низ тавҷуҳи ҷидди зоҳир намунаанд. Ин аст, ки ҷароги илми устод хомӯш нагардида, қасри пурмуғтавои суҳане, ки боқӣ гузоштаанд, бегазанд боқӣ мейонад. Зеро:

*Ёдгоре, к-аз одамизод аст,
Суҳан асту дигар ҳама бод аст.*

Устод Воҳидов дар ҷамъомедҳо нисбат ба ҳамкасбону шоирдон эҳтиромӣ хоса зоҳир мекарданд. Нишастҳои бо суҳанони пурмеҳру самимӣ, лутфу муҳаббатомези худ гарм месохтанд. Рақсу сурудро дӯст медоштанд ва бо таъби болидаву хунари зебои рақс хоҳиринро шод мекарданд — гоҳе тамошои рақси дилнишини устод барои иштирокдорон аз худӣ рақс ҷолибтар менамуд.

Таълифи 90-солагии профессор Амон Воҳидов ғурсати муносибест, то ҷомеаи илмӣ бори дигар хидматҳои арзандаи ин донишманди варзидаро дар рушди забоншиносии тоҷик ва фарҳангшиносии миллии ёдовар намоёнд. Мероси илми профессор Амон Воҳидов барои рушди забоншиносии тоҷик роҳнамои устодро мебошад ва маҳз ба таълифи рӯзгори ибратбахш ва осори арзишманд, номи неқи ин донишманди варзида дар таърихи илму фарҳанги тоҷик ҷавидона сабт хоҳад шуд. Бехуда нест, ки гуфтаанд:

*Саъдиё, марди нақўмон
намирад ҳаргиз,
Мурда он аст, ки номаш ба нақўи набаранд.*

МУАРРИФИИ КИТОБИ «МУЪҶИЗАИ ҲАШТУМ»

Наشريяи «Ишонч»-и Федератсияи иттифоқҳои касбаи Ўзбекистон 35 сола шуд. Тули ин солҳо, баҳусус дар даҳ соли охир, рӯзнома бо гуногунигунигу мазмун ва теъдоди худ ба яке аз нашрияҳои бонфуз табдил ёфт.

Дар идораи таҳририят мактаби беназирӣ таъриба ба вучуд омадааст, ки бо замони ҳамкадам буда, худро ҳамчун таҳририяти ҳамгирӣ исбот кардааст. Аз ҷумла, Маркази медиа таъсис дода шуда, саҳифаҳо дар шабақаҳои иҷтимоӣ кушода шудаанд ва аудиторияи онҳо торафт васеъ мегардад. Имрӯз онҳо дар платформаҳои маҷозӣ беш аз 200 ҳазор пайравдоранд. Барномаҳо, ки дар Маркази медиа омода шудаанд, дар шабақаҳои телевизионӣ марказ паҳш мегардад. Барои саривақт расонидани рӯзнома ба обунҷиён, дар системаи паҳнқунӣ ва инчунин дар ҷопхонаҳои минтақавӣ навсозиҳо ба амал омадаанд.

Ҳар сол ҷамъовари мақолаҳои гуногунҷанба, ки дар «Ишонч» ва «Ишонч-Доверие» чоп мешаванд, дар шакли китоб нашр мешавад. Чун анъана ма-

рӯзноманигорон, собиқадорони соҳа ва донишҷӯён иштирок карданд.

Адабиётшиносии Қазоқбой Юлдошев, Зухриддин Исомиддинов, директори генералии Агентии миллии иттилооти Ўзбекистон, Мураббӣ Шоистаи ҷавони Ўзбекистон, сенатор Абдусаид Кўчимов, сармуҳаррири маҷаллаи «Адабиёти ҷаҳон», публицист Аҳмадҷон Мелибоев, рӯзноманигори шинохта, муовини раиси Бунёди «Нурони» Шароф Убайдуллоев ва дигарон қайд карданд, ки дар саҳифаҳои «Ишонч» мунтазам мақолаҳои тезу тунди рӯзноманигорӣ ва таҳлилий, ки нафаси рӯзгори моро инъикос мекунад, мусоҳиба, тафсириҳои сиёсӣ дар бораи рӯйдодҳои ҷаҳон, маводҳо, ки ба вазорату идораҳо ва соҳмдорҳои гуногуни масъулу савлоҳи ҷидди мидиҳанд, нашр мешавад. Таъкид гардида, ки китоби «Муъҷизаи ҳаштум» на танҳо китоби дӯстдоштаи хонандагон хоҳад буд, балки ҳамчун як дастури беэҳтибор амалии барои рӯзноманигорони оянда низ хидмат мекунад.

Гулҷаҳон КАБИРОВА,
ҳабарнигори «Овози тоҷик».

Овози тоҷик
МУАССИСЛАР:
Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси Қонунчилик палатаси Кенгаши, Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси Сенати Кенгаши ва Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамаси.
Тоҷик тилида нашр этилади.

Сармуҳаррир Шерпўлод ВАКИЛОВ
Рӯзнома ҳафтае ду маротиба: рӯзҳои чоранба ва шанбе чоп мешавад.
Рӯзнома дар компютерхонаи идора ҳарфини ва саҳифабандӣ гардида.

Ҳаҷми насри бадеӣ, очерку мақола аз 5 саҳифаи чопи ду интервали ва шеър аз 50 мисраъ зиёд бошад, идора қабул намекунад. Рӯзнома ба мактубҳои интишорнашуда ҷавоб намегардонад.

Рӯзнома 25 июни соли 2008 дар Оҷонси матбуот ва ахбороти Ўзбекистон тахти рақами 0003 ба рӯйхати гирифта шудааст.

Индекси нашр — 170 . Фармоиши 2 Г-428.
Адади нашр 2124. Ҳаҷм 2 ҷузъи чопӣ.
Усули нашр — офсет, андозаи А-2.

Муҳаррири навбатдор:
Н. Нодирова.
Саҳифабанд-дизайнер:
Т. Хўтаева.
Мувофиқи қадвал — 21.00
Ба чоп сурӯда шуд — 01.00

Нишонии мо:
100011 ш. Тошқанд, кўчаи Навоӣ, 30, ошонаи 4.
Телефонҳо: қабулгоҳ +998555200337; Котибот +998555200336. Факс: +998555200337.
сайт http://ovoztojik.uz/, e-mail: ovoztoji@umail.uz, ovoz@list.ru
Индекси обунна 170.
Матбааи таъбуи нашри Ширкати саҳомии «Шарқ». Нишонии қорхона: кўчаи Буюк Тўрон, хонаи 41.